

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการส่งเสริมการลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม กับบทบาทของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 127 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลมีบทบาทในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ด้านการเป็นผู้กระตุ้นให้เกษตรกรรู้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และด้านการเป็นผู้ประสานงานและให้บริการ โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ที่ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรใช้ส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือ การทำแปลงสาธิต และการจัดอบรมโดยเน้นการใช้ชีววิธี และพืชสมุนไพร

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีปัจจัยตัวเดียวคือ ประสิทธิภาพในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ปัญหาและอุปสรรคในทัศนะของผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ขาดแนวทางในการสร้างความร่วมมือจากผู้นำชุมชนและเกษตรกรในการทำ กิจกรรม ขาดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ และแนวทางอื่นที่ใช้ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควรประสานความร่วมมือกับผู้รู้ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับ ชุมชน และเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการใช้แนวทางลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เพื่อพัฒนาแนวทางเพิ่มการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมอย่างครบวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตจนถึงการจำหน่าย โดยเน้นให้คณะกรรมการศูนย์ฯ บริหารจัดการให้มากที่สุด ที่สำคัญควรร่วมกันทำแผนการลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชซึ่งอาจจะขอการสนับสนุนงบประมาณ และอุปกรณ์ต่างๆ จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ผู้อำนวยการศูนย์ฯ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมเพิ่มความรู้ ความเข้าใจในการลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ABSTRACT

TE 141552

The objectives of this research were to study the role of the directors of Agricultural Technology Transfer Center in promoting the reduction of chemical pesticide used, the relationships between such factors regarding the directors' individual, economy, society and their role in promoting the reduction of chemical pesticide used. Additionally problems in promoting the reduction of chemical pesticide used and their recommendations were also investigated.

Examples of this research were 127 directors of Agricultural Technology Transfer Center in Chiang Mai Province. Mailed questionnaires were applied. Statistical techniques such as percentage, mean, standard deviation and Stepwise Multiple Regression Analysis were used.

It was found that the roles of the directors of Agricultural Technology Transfer Center in promoting the reduction of chemical pesticide used included knowledge transfer, facilitating farmers to analyse the problems and participatory solve such problems, coordinating as well as service. It was also found that their working experience in promoting the reduction of chemical pesticide used were related to their role in performing similar task.

Furthermore, their problems and obstacles were found to be lack of participation of farmers and leaders, lack of budget and materials for the activities, lack of knowledge on pesticide utilization and how to reduce pesticide used, and lack of collaboration with the agencies related.

This research suggests that the directors of Agricultural Technology Transfer Center should cooperate with experienced practitioners who participatory work with farmers, and cooperate with competent farmers in promoting the reduction of chemical pesticide used in order to increase farmer's participation. The activity should systematically manage by the Center's committee covering production, processing and marketing. The action plan in promoting the reduction of chemical pesticide used should be planed then search for budget and material support from the Ministry of Agricultural and Cooperatives and Tambon Administrative organization. Additionally, the directors should collaborate with other related agencies to provide activities as reduce chemical pesticide used, managed by local community.